

Børn med flugtbaggrund, traumer og kulturmøde

Skanderborg, 12. november 2024

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Mads Ted Drud-Jensen, Center for Udsatte Flygtninge, DRC Integration

Introduktion

Flygtninge i Danmark – rettigheder og vilkår

Flugt, eksil og traumer

Fra Ukraine til Danmark – kulturmøde i skolen

DRC Dansk Flygtningehjælp

- Etableret i forbindelse med flygtningekrisen i Ungarn i 1956
- I dag blandt de største organisationer med fokus på flygtninge, fordrivelse og humanitær indsats
- Arbejder i 40 lande med ca. 8.000 medarbejdere
- I Danmark: Asylrådgivning, integrationsindsatser og fortalrarbejde

DRC Integration

DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Integration

Ca. 110 medarbejdere og 6.000 frivillige

- Beskæftigelse
- Børn & Familie
- Frivillig
- Viden & Udvikling, herunder **Center for Udsatte Flygtninge**
www.integration.drc.ngo/cuf

Flygtninge i Danmark – rammer og vilkår

Asylansøgere og flygtninge i DK

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (30.09)
Asylansøgere	21.316	6.266	3.500	3.559	2.716	1.515	2.099	4.597	2.482	1.668
Opholdstill.	10.849	7.494	2.750	1.652	1.777	601	1.357	1.400	1.343	704

	Opholdstilladelser	t.o.m. 2022 (ca.)	Asylansøgere	2023
1	Syrien	21.000	Syrien	483
2	Bosnien-Herzeg.	21.000	Afghanistan	443
3	Irak	19.000	Eritrea	202
4	Iran	16.000	Rusland	141
5	Statsløse	15.000	Iran	128
6	Somalia	14.000		
7	Afghanistan	12.000		

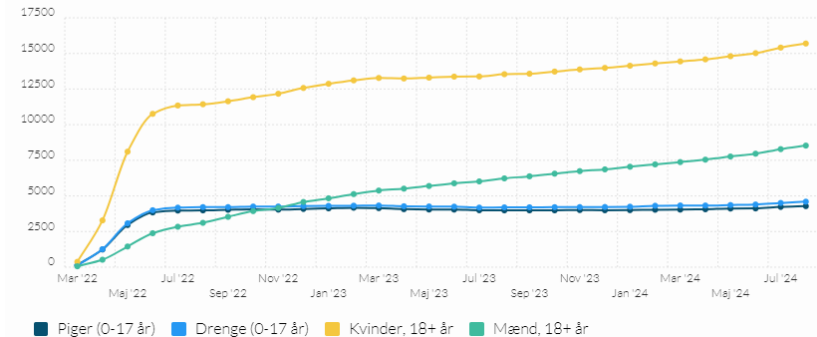
Ukrainere siden
24/2 2022:
**Ca. 49.000 fået
ophold**

Specifikt om ukrainerne

- Krig siden 2014/2022
- 6,8 mill. flygtninge. +3,5 mill. internt fordrevne
- 49.000 fået ophold i DK (primo november). Flest kvinder (ca. 2/3) og en del børn (ca. 1/3)
- Ca. 34.000 med registreret bopæl i dansk kommune
- Særlov m. ophold til marts 2025 (forventes forlænget et år)

Antal personer med opholdstilladelse efter særloven om fordrevne fra Ukraine, som er registreret med bopæl i Danmark, fordelt på køn og alder, marts 2022-august 2024

Modtagelse af flygtninge i Danmark

Midlertidige opholdstilladelser

Kommuner har integrationsansvar – 1-årigt selvforsørgelses- og hjemrejseprogram med mulighed for forlængelse op til fem år:

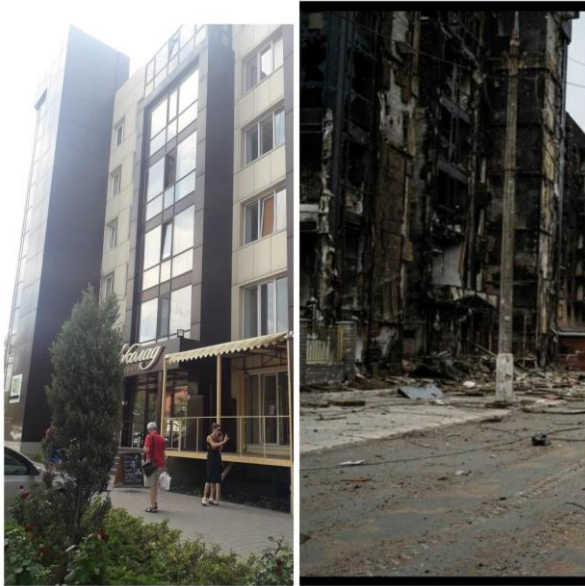
- Modtagelse og boliganvisning
- Danskundervisning
- Hjælp til beskæftigelse (virksomhedspraktik, løntilskud osv.)
- Lav ydelse
- Optjeningsprincip for eks. børne- og ungeydelse
- Adgang til eksempelvis sundhedsydelser som alle andre
- Børn i institution og skole

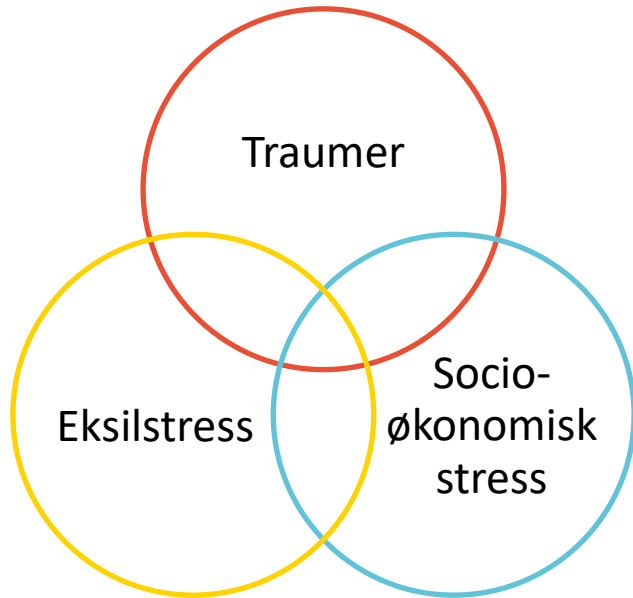
Flugt, eksil og traumer

Alle flygtninge er rystede

- Oplevet ekstreme forhold
- Tab og afsavn
- Fundamentalt ændret livssituation
- Kulturelle forskelle
- Minoritet
- Klient

Flygtninges udfordringer hænger sammen

Hvorfor fokus på traumer og PTSD?

- Ca. 30-45 % af flygtninge i Danmark er berørt af traumer.
Ny forskning: 43 % af syriske flygtninge har PTSD. 25 % af ukrainske flygtninge rapporterer symptomer svarende til PTSD.
- International forskning: 13-25 % af flygtninge har PTSD
- Under 10 % af flygtninge i behandling for PTSD er i arbejde
- I gennemsnit har flygtninge med traumer, der modtager behandling, været i Danmark i ca. 15 år
- Kommunernes indsats for at afdække traumer hos flygtninge er mangelfuld

PTSD – Post-Traumatisk Stress Disorder

Begivenheden

Reageret med intens frygt, hjælpeløshed og rædsel

Genoplevelsesfænomener

Mareridt, flashbacks

Undgåelsesadfærd

Undgår indtryk, der minder om begivenheder, eller generel følelsesmæssigt lammelse

Øget stress

Søvn, humørsvingninger, manglende koncentration og indlæring, overreaktioner

Film: Traumer i hjernen

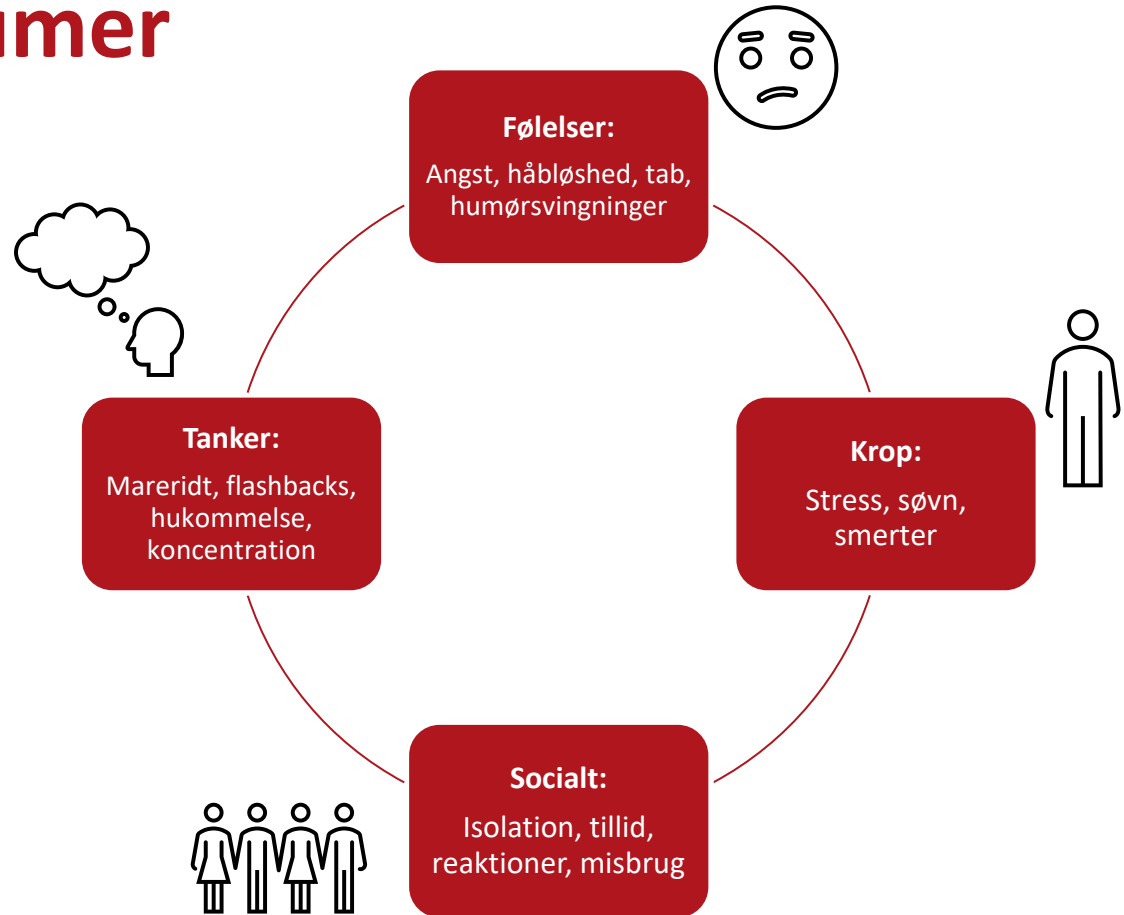
<https://integration.drc.ngo/vores-arbejde/center-for-udsatte-flygtninge/film-om-flygtninge-og-traumer/>

Stress og traumer

Normale reaktioner på unormale begivenheder

Børn påvirkes også af forældrenes traumer

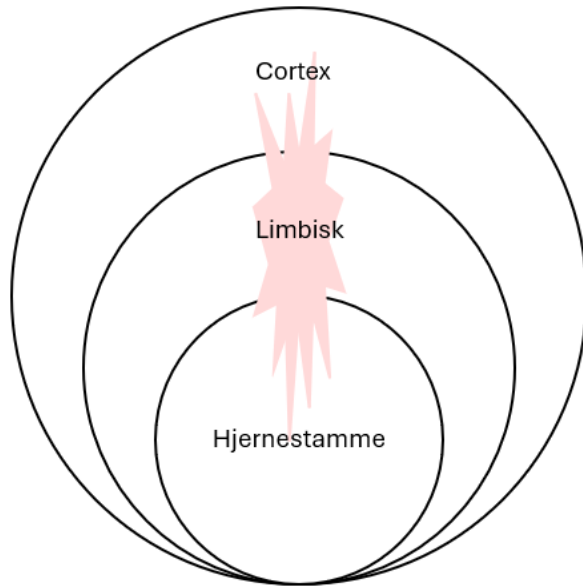
Symptomer

- Søvnproblemer
- Lavt selvværd, nedsat tillid
- Indlæringsvanskeligheder
- Aggressivitet, angst, koncentrationsbesvær
- Svært ved at indgå i sociale relationer/spilleregler
- Kropslige klager
- Let vakt ophidselse og vrede, uro og hyperaktivitet
- Undgår steder/aktiviteter/personer der minder om traumet

Kan opleves som:

- Dovenskab
- Ligegyldighed
- Provokation
- En mulig (anden) diagnose (adhd, add)
- Ufølsomhed
- Manglende intelligens

Stress og traumer i skolen

- Hvad kan jeg lære?
- Er jeg værdsat, hører jeg til?
- Er jeg i sikkerhed?

Vilkår i Danmark er afgørende for trivsel

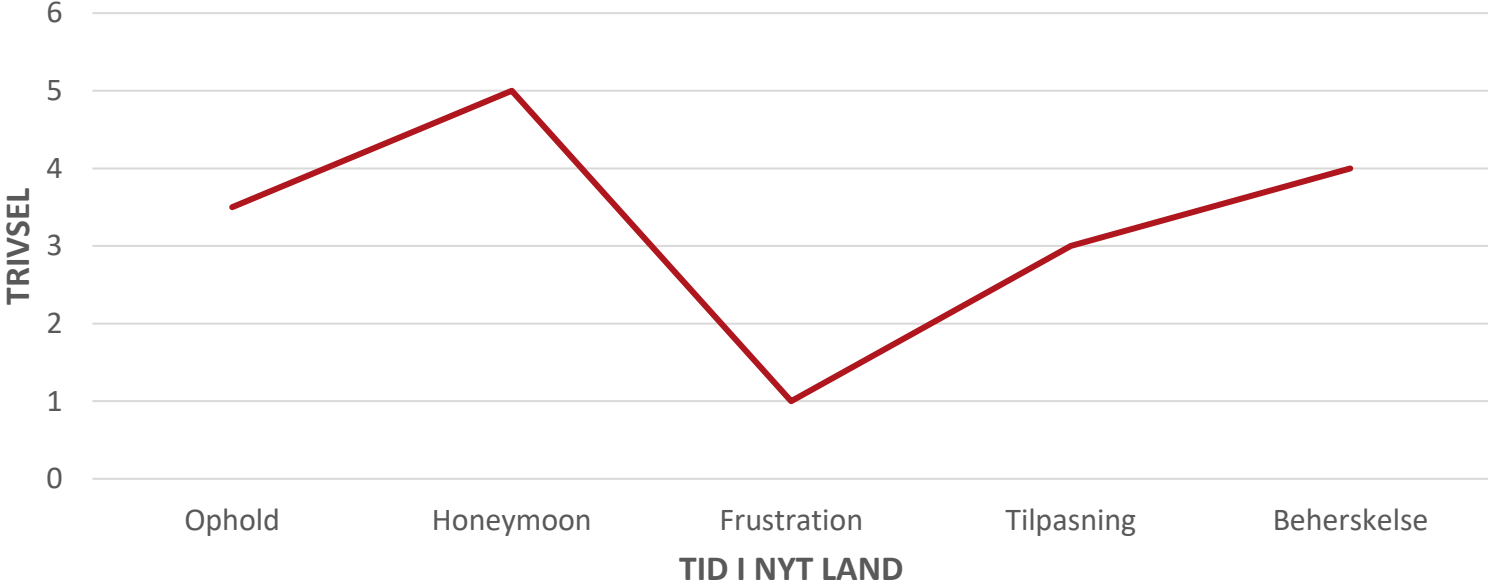
Risikofaktorer, hvad er skidt?

- Usikkerhed omkring ophold
- Adskillelse fra familien
- Manglende netværk
- Lav socioøkonomisk status
- Tab af status
- Sprogveskigheder
- Oplevet diskrimination

Beskyttelsesfaktorer, hvad er godt?

- Familiesammenføring og nærhed til familie
- Netværk
- Beskæftigelse/uddannelse/skole/institution
- Sprogkunderskaber
- Egen varig bolig
- Adgang til sundhedsydelser

Tilpasning og sårbarhed i eksil

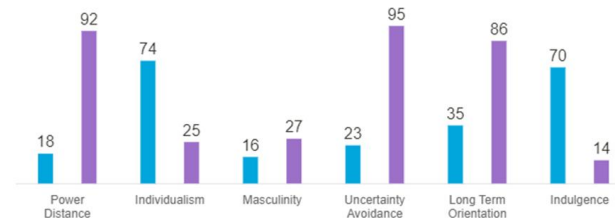
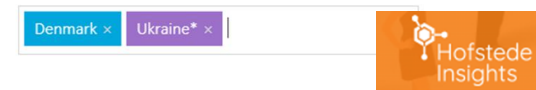

**Fra Ukraine til Danmark
– kulturmøde i skolen**

Lidt om Ukraine

- Ungt demokrati
- Korruption og mistillid til myndigheder
- 75% er ortodokse kristne
- Mere hierarkisk samfund
- Mere traditionelt ift. køn, seksualitet, familie
- Almindeligt at flere generationer bor sammen
- Lavere levestandard, men ulighed og stor forskel på land og by
- Stor udvikling, stor forskellighed

* estimated

Dagtilbud og skole

- Regler ift. sygdom?
- Mad i institution og skole?
- Faktuel viden, udenadslære og præstationsfokus *eller* gruppearbejde og fokus på sociale færdigheder?
- Lærer som autoritet?
- Mobning og konfliktløsning?
- Små børn: Selvhjulpne *eller* små børn?
- Større børn og unge: Selvbestemmelse og selvrealisering *eller* fokus på at klare sig?
- Almindeligt at gå til fritidsaktiviteter?
- Skolehjem-samarbejde?

Hvad ved vi om trivsel?

Rapport fra KU (2024)

- Over 40 % været vidne til krigshandlinger
- **25 % rapporterer symptomer svarende til PTSD**
- **60 % vil blive i Danmark**
- Stor bekymring for familie i Ukraine
- Bekymring vedr. adgang til sundhed i DK
- 13,3 % er ofte uønsket alene (øvrige befolkning i DK: 6,3 %)
- Høj grad af tillid

- 58 % i beskæftigelse (andre flygtninge efter 3 år i dk: 40 %)
- 25 % på (lav) sho-ydelse
- Udfordringer med (midlertidig) bolig
- Lav motivation ift. at lære dansk (tyder på det har ændret sig)
- Børn & unge: Meget anderledes institution og skole i DK
- Ældre kan have det (særligt) svært

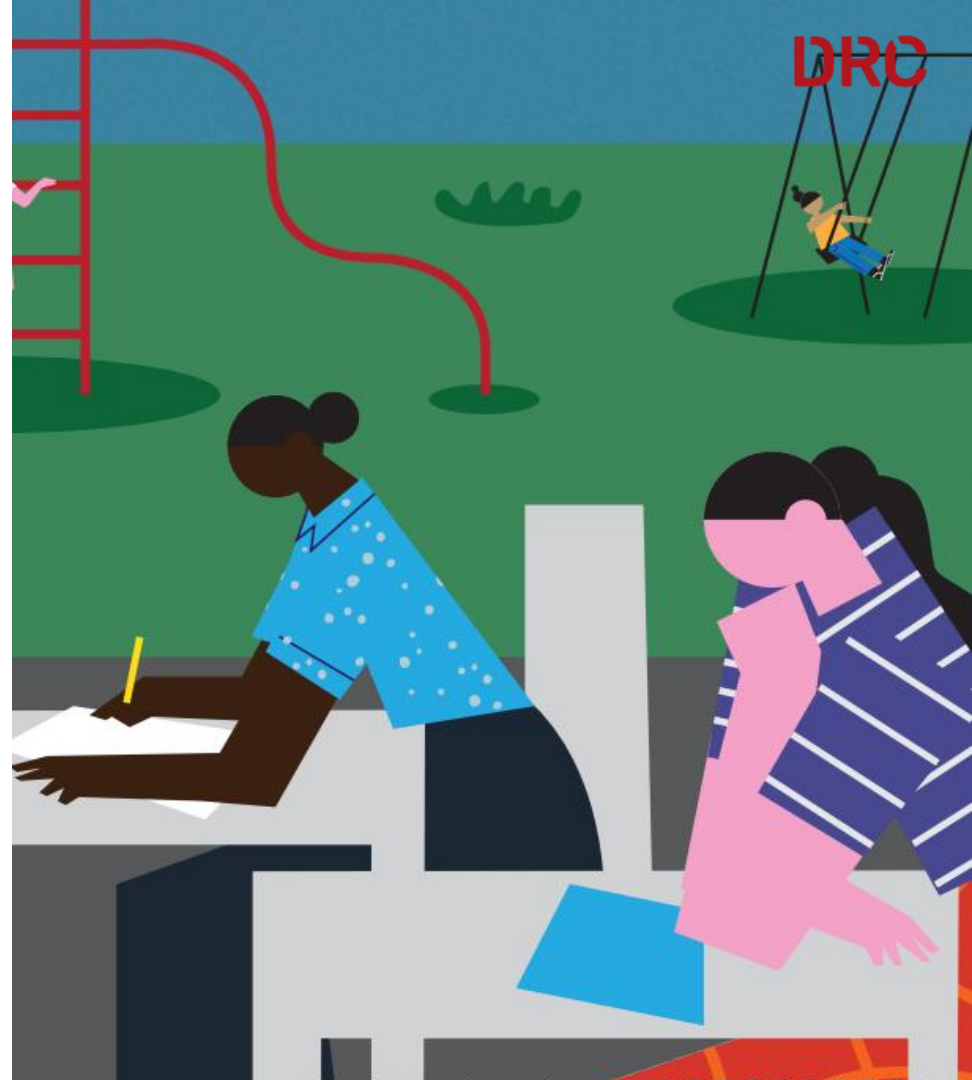
Undersøgelse vedr. ukrainere i folkeskolen

Baggrund

- Mange nyankomne
- Særlige rammer
- Erfarede udfordringer
- Krigen fortsætter, almenundervisningen tager over

Metode

- Kvalitative interviews med skolefolk og ukrainere
- Forskning og undersøgelser

Generelt

- Lav motivation og langsom progression
- Forbedret motivation, særligt blandt mindre børn
- Varierende trivsel, særligt blandt større børn
- Udfordringer ved overgang til almenundervisning
- Positiv udvikling hvad angår orientering mod skolen
- Positivt med særlovens frihedsgrader, men ikke behov længere
- Unge-panel (17-19 år): Klart og entydigt ønske om at blive i DK

Behov for langsigtet planlægning

- Både kommuner og ukrainere havde kort tidshorisont
- Flere ukrainere har justeret fremtidsperspektiv
- Skolefolk efterlyser mere langsigtet planlægning i kommunerne hvad angår organisering og ansvarsfordeling
- Integrationsspor
- Midlertidige opholdstilladelser (frem til marts 2025) en stigende bekymring

Større forskelle end ventet

- Forskelle mellem skolekulturer – didaktik, pædagogik, skolehjem-samarbejde osv.
- Udfordrende for børnene at navigere → fx snyd ved eksaminer
- Konflikthåndtering: Konflikter mellem børnene, og forældrenes engagement
- Forældresamarbejde har taget tid
- Stigende tilvænning og positivt syn på dansk skolekultur

Mistrivsel og diagnoser

- Manglende udredning ved mulige diagnoser
- Manglende støtte ved alvorlig mistrivsel
- Manglende kompetencer og/eller ressourcer
- Uklar ansvarsfordeling og tidshorisont
- Tværgående samarbejde i kommunerne
- Manglende tillid og åbenhed hos forældre
- Boligforhold udfordrer:
 - > Konflikter fylder
 - > Problematisk alkoholforbrug påvirker børn
 - > Unges festkultur rykker ud

Gode erfaringer

- Tværgående samarbejde og eksisterende ressourcer/kompetencer (fx integrationsafdeling og DSA-lærere)
- Frihedsgrader (særlov) og ukrainske medarbejdere med faglige kompetencer
- Prioritering af tillid og forældresamarbejde
- Psykosocial støtte som fx MindSpring

Afrunding

Børn med flugtbaggrund er børn

Opvækst

-relationelle miljø og oplevelser

- Traumer, manglende oplevelser/stimulering
- Positive oplevelser/stimulering

Aktuelle kompetencer og udfordringer

- Kognitivt
- Socioemotionelt
- Regulering
- Somatisk

Aktuelt miljø

- Familie
- Skole
- Fritid/aktivitet
- Venkaber
- Ressourcepersoner

Model: Jesper Birck

Fokus i institution og skole – STROF

STRUKTUR i dagligdag skaber orden. Tydelige vaner og rutiner. Undgå for mange store skift ift. voksne/grupper.

TALE med barnet og give barnet mulighed for at udtrykke sig samt give sig tid til barnet ved at lytte aktivt. Hjælp med italesættelse. Vær til rådighed. Anerkend modersmål.

RITUALER – faste ritualer i løbet af dag og uge, omkring fødselsdage og (ikke kun 'danske') højtider.

ORGANISERING af barnets aktiviteter, aktiv deltagelse i barnets leg. Hjælp barnet med blive inkluderet. Være tydelig og nærværende i barnets hverdag.

FORÆLDRESAMARBEJDE skal prioriteres.

Links, viden og rådgivning

Rapport: [Ukrainske børn, unge og forældre i folkeskolen](#)

Rapport: [Ukrainernes stemmer](#)

Håndbog: [Børn med flygtbaggrund i daginstitution og skole](#)

Folder: [Sådan hjælper du et barn med traumer](#)

[MindSpring](#)

[Tryk skolegang](#)

Center for Udsatte Flygtninge

www.integration.drc.ngo/cuf

Reflektér og diskutér

1. Umiddelbare tanker og refleksioner?
2. Hvad har været nyt for mig?
3. Hvad giver det anledning til hos os?
4. Hvilke yderligere spørgsmål har jeg?

mads.drud-jensen@drc.ngo